

DODEN: Nei, Josef, nå får vi slutte. Mine
kort strekker nok ikke til.

STALIN: Å nei, meg knekker du ikke så lett.
Jeg har fremdeles trumper på hånden.

KRIGSKRONIKK UTTIMO OKTOBER.

Stillingen er prekær for "Festningen Europa". Bare en radikal endring av strategien kan skape mulighet for avlastning av det enorme koncentriske trykk som nå hviler på Tyskland. Hvor katastrofalen utviklingen har vært, trer klart fram når en lar det siste års militære begivenheter passere i revy. For et år siden sto Rommel enn: ved El Alamein, bare 100 km. fra Alexandria, mens v.Bocks arméer kjempet i Stalingrad og i de kaukasiske fjelloverganger. Hakekorsetflagget vaket alt over Elbrus, Kaukasiens høyeste topp. I dag kjemper tyskerne for livet - i Italia etter et tilbaketog på over 3.000 km., - og ved Kiev, 1.000 km. vestenfor Stalingrad. Aksebrøren har kapitulert, trass i "stålpakten". Ubåtkrigene som etter tyske oppgaver for et år siden kostet de allierte omkring 1 mil. tonn i måneden, har de siste måneder gitt meget beskjedne resultater. Samtidig har luftkrigen over Tyskland øket voldsmot i intensitet, med mangedobling av den nedkastede bombelast over tyske byer og industribyrå.

Det kan ikke være tvil om at Tysklands strategiske stilling har undergått en katastrofal forverrelse. Mange ventet en pause i øst nå da Unjepr-linjen var nådd, både n.g.a. de lange russiske forbindelseslinjer og p.g.a. hostsonen, men etter et meget kortvarig opphold gjikk russerne for 14 dager siden til angrep på Unjepr-linjen, og en rekke blodige slag har siden avlastet hverandre på de forskjellige frontavsnitt. Trass i det seige tyske forsvar har russerne oppnådd 3 viktige resultater: 1) Nevel er erobret, 2) Saporosje er falt. 3) Russerne har brutt igjennom den tyske front og inn i Unjeprbuen ved Krementsjug. - Ved erobringen av Nevel som ligger sydvest for Veliki Luki er den direkte nord-syd-gående jernbaneforbindelse brutt og dermed forbindelsen mellom nord- og sentral-fronten vanskeliggjort. Dessuten gir Nevelområdet utmerket basis for videregående operasjoner, både nordvestover mot Pskov, - et framstøt som ville stille tyskerne overfor valget mellom å oppgi Leningradfronten eller ta risikoen på et nytt Stalingrad, - og mot sydvest over det viktige jernbaneknutepunktet Polotsk, 100 km. fra Nevel, for å avskjære de tyske styrker i Hvit-Russland eller tvinge dem til å kjempe med Pripetsumpene i ryggen. Imidlertid har vel den umiddelbare hensikt med kampene om Nevel vært å hindre tyskerne fra å overføre forsterkninger til det sydlige frontavsnitt, der kampenes tyngdepunkt framdeles hviler. Med erobringen av Saporosje har russerne overvunnet en viktig hindring for det framstøt mot Unjeprs munning som tilskilter å avskjære Krim, men tyskernes seige forsvar av Melitopol har hittil demmet opp for framrykningen over den Nogaiske steppen mot Perikop-tangen. Det russiske gjennombruddet sydover fra Krementsjug som førte til avbrytelse av jernbanen Unjepr-Petrovsk-Kirovo, har imidlertid brakt den tyske armé mellom Unjepr-kneet og Asov havet i stor fare. Den er truet i flanken og i ryggen og meget tyder på at bare en hurtig retrett kan avverge en katastrofe for tyskerne, - hvis ikke hostsonen snart kommer dem til hjelp.

På Middehavsfronten har begivenhetene et adskillig mindre dramatisk preg. Riktignok rykker de anglo-amerikanske arméer stadig nordover på Apeninerhalvoya, men innsatsen synes så vidt beskjeden at Italia-felttoget gir inntrykk av å føre en operasjon av sekundær betydning. Hvis Po-sletten og dens flyplasser er målet, har de allierte en temmelig lang og besværlig vei foran seg. Det er imidlertid mulig at de allierte har ganske andre planer, at Sy-I Italia vesentlig er tenkt som springbrett for operasjoner mot Balkan. I så fall kan en spørre hvorfor ikke de allierte allerede har tatt skritt til å utnytte den overordentlig gunstige situasjon som hersket umiddelbart etter Italias kapitulasjon, da store Balkan-områder i vest og syd lå åpne eller var under partisangruppene kontroll. Mye taler for at svaret er å soke på det POLITISKE - og ikke på det militære område.

Fascismens endelig har nemlig gjort slutt på den rent militære fase i denne krig. I tiden framover vil de politiske disposisjoner spille en meget viktig rolle ved siden av de militære. På det næværende tidspunkt kan gale, halve eller mangelfulle politiske disposisjoner være like skjebnesvarende som dårlige militære forberedelser. Churchill o. Roosevelt synes hittil vesentlig å ha vist den rent militære side av krigen sin oppmerksomhet. Julians har Stalin også vært lite tilbøyelig til å drofte de politiske retningslinjer så lenge Russlands militære stilling var dårlig. Nå synes situasjonen imidlertid å være den, at vestmaktene måler med å la sitt krigspotensial komme til full utfolrelse for de politiske linjer er klare, mens russerne på sin side gjør de politiske droftelser avhengig av bestemte militære tilslagn, spesielt med henblikk på opprettelsen av en 2. front i vest. Under disse omstendigheter kan betydningen av den nå påbegynte konferansen i Moskva mellom utenriksministrene Eden, Cordell Hull og Molotov neppe overvurderes. Kan disse herrer komme til enighet om de politiske retningslinjer som skal legges til grunn ved løsning av de problemer som knytter seg til i første rekke Finland, Randstatene, Polen og Balkan, vil forutsetningene være til stede for fullt å utnytte den gunstige militærstrategiske situasjon til et knusende konsentrisk slag mot Tyskland. Moskvakonferansen er derfor av fundamental betydning. Faller den gunstig ut, vil det politiske grunnlag være til stede for realisasjon av den koalisjonsstrategi som etter alt å dømme i løpet av overskuelig tid kan gjøre ende på den mare som i dag rider verden.

VVV VVV VVV

Enkelte mennesker vil sikkert avvise den tanke med forakt, at kirken skal ha noen plass i det framtidige Europa. Slike mennesker har godt av å bli konfrontert med det faktum, at Stalin nylig har gjennopprettet den russiske kirke og tilstøttet den visse rettigheter innenfor den sovjetrussiske forfatning. Den nazistiske propaganda har hatt det travelt med å ironisere over Stalins plutselige kuvnding overfor kirken og kristendommen. For dem som har hatt hove til å følge litt med i russisk politikk siden krigsutbruddet, kom dette skritt fra Stalins side ikke som noen overraskelse. Gjennom lengre tid har en kunnet merke at det russiske styre mer og mer har forlatt sin tidligere ateistiske politikk. Hvorvidt dette skyldes dypere sjelelige forandringer hos Stalin personlig, vet vi ikke noe om. Men vi kan ikke se bort fra denne mulighet. Russlands nåværende diktator var jo i sin tid elev ved et presteseminar. Det er derfor ikke uauelig at de impulser Stalin fikk i sine ungdomsår kan være årsaken til den forandring som nå er skjedd med hensyn til sovjetstyrets stilling til kirken. En ting er imidlertid sikkert, at russerne er - og alltid har vært - utmerkede realpolitikere. Når det offisielt er gitt den russiske kirke rett til å drive sin virksomhet i Sovjetsamveldet, er det sikkert ut fra det grunnsyn. at kirken er en åndsfaktor som en må regne med både i den nåværende situasjon og i framtiden.

Innenfor de forskjellige kirkesamfunn er meningen delte om kirkens stilling overfor staten. Den romersk-katolske kirke er det kirkesamfunn som går lengst i retning av å kreve politisk makt og innflytelse også overfor det verdslige statsstyre. Men en politiserende kirke har sviktet sin egentlige oppgave og er blitt en karikatur av hva den etter sin bestemmelse skulle og burde være. I demokratiske statssamfunn har en politiserende kirke hverken noen plass eller berettigelse. Dette er en av grunnen til at den katolske kirke har hatt meget vanskelig for å vinne innpass i typisk demokratiske stater. Disse har forstått å organisere sine nasjonale kirkesamfunn slik, at de unngår de farer som truer fra en politiserende kirkes side.

Organiseringen av vår egen norske statskirke kan her tjene som mønster. Den norske kirke har etter vår forfatning full og uinnskrenket frihet i rent åndelige spørsmål. På dette området griper ikke staten regulererende inn. Men på den annen side har vår forfatning passet vel på at kirken og dens prester ikke er tillagt noen som helst politisk innflytelse. Erfaring har vist at dette er en meget heldig løsning av maktforholdef mellom stat og kirke. Vi har som følge av dette hatt et rikt og blomstrende kirke- og kristen-liv. En trenger her bare minne om den veldige innsats som det norske kirkefolk har gjort på misjonsmarken rundt om i verden. Dette arbeid har nå fått den offentlige anerkjennelse det fortjener, ved at den norske stat (Kongen og regjeringen) har overtatt de nødvendige utgifter til den norske hedningsemisjon etter at forbindelsen mellom misjonærene og hjemlandet ble brutt p.g.a. krigen. Nettopp det forhold at den norske kirke ikke er noen politisk kasteball, har gjort at den har kunnet stå så sterkt under den pågang, som den har vært utsatt for fra nazistenes side. Den norske statskirke er en åndsmakt, som utekukkende kjemper med åndelige våpen. Så lenge den vedblir å være statskirke og arbeide etter de retningslinjer som gjaldt før krigen, vil den ha en stor og betydningsfull oppgave også i det framtidige Norge, hvor folket - og det alene - har den politiske makt.

v v v

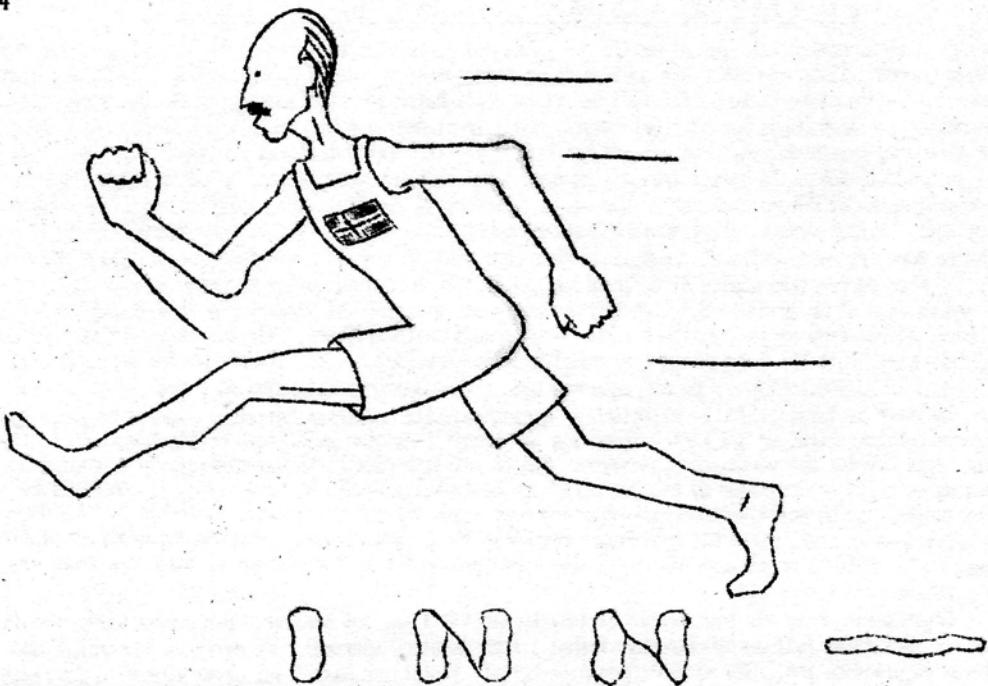
NAZISIISKE FRIMERKER.

Postverket skal i nær framtid gi ut nye frimerker med tilleggsverdi, de såkalte "landshjelpfri-merker". Dette er et rendyrket nazi-tiltak. Inntekten av tilleggsverdien skal gå til støtte av frontkjempene og andre nazi-tiltak. Det hele er en tro kopi av den tyske "Winterhilfe". Tryknningen av "Landshjelpfri-merkene" pågår nå, og etter planen skal salget av merkene begynne i november måned. "Landshjelpfri-merkene" står helt i klasse med quislingmerkene, frontkjempemerkene o.l. Det er derfor en selvfølge at ingen god nordmann kjøper disse merker. Den som tror å kunne gjøre forretninger ved masseoppkjøp av disse og lignende firmerker, skal komme til å forregne seg grundig. Det er - og skal også etter krigen vedblir å være - en skamplatt i enhver filatelistiske frimerkesamling å ha nazimerker av noen som helst art. Derfor er også førstedagsstempeling av "landshjelpfri-merkene" noe som gode nordmenn holder seg borte fra. - INGEN GOD NORDMANN KJØPER "LANDSHJELPFRI-MERKENE".

v v v

UNIVERSITETSSTRIDEN er plutselig blusset opp igjen, idet nazistene fredag 15. oktober arresterte en remme universitetslærere og studenter. Blant de arresterte er professorene Harald Schjelderup, Carl Jacob Arnholm, Eiliv Skard, Bjørn Føyn, Sverre Steen, Kristen Andersen, Odd Hassel, Anatol Heinz, Ragnar Frisch, dosent Johan Schreiner og stipendiat Johs. Andnes.

v v v

HOLD HODET KLART!

Innspurten er lopets avgjørende styrkeprøve. Da gjeller det at vi ikke gjør tyskernes feil. Det var en gang tyskerne trodde at de skulle ha gjort kriga unna på godt og vel et års tid. Senere "knuste" de Russland, gjorde "knapetangsbevegelser" mot India og fablet endog så smått om landstigning i Amerika, i allfall av sine gule medarbeidere.

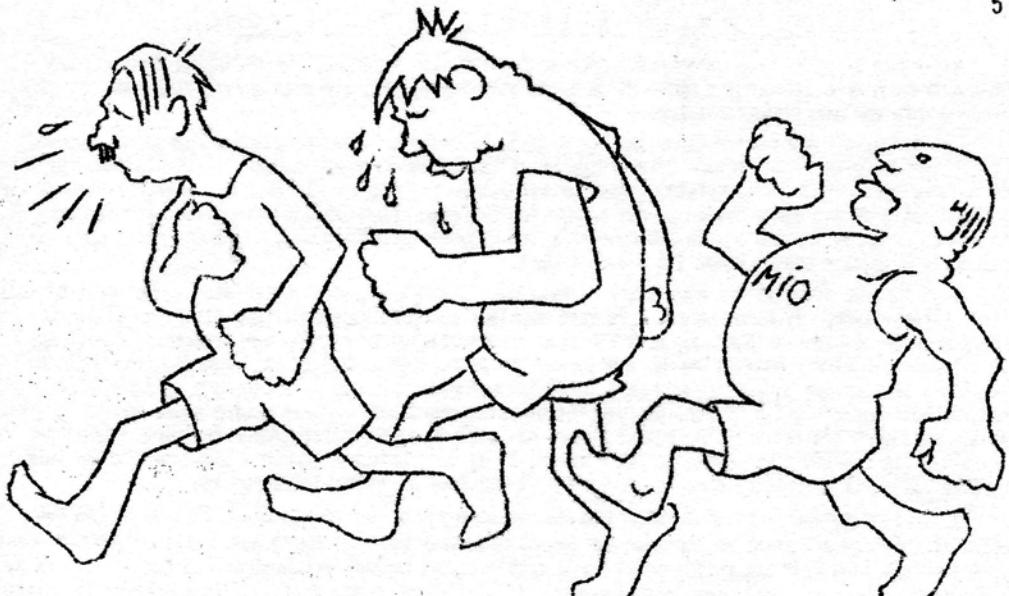
Nå er billedet snudd om. Hitler distanseres dag for dag. Allikevel må vi ikke vente å se krigen avviklet imorgen. Det gjeller nå framfor alt å holde hodet kaldt.

Her har vi meget å lære av de alliertes krigsforsel. Forventningene og kravene til de alliertes hærer er kolosale verden over, likesom de under sin distansering av tyskere og japser tiljubles og "heies" fram av alle jordens frie og okkuperte folk. Allikevel holder disse hærer hodet kaldt. De tar ingen risiko, fordi de helt enkelt bygger på det prinsipp at forsiktighet og sikkerhet i operasjonene teller mere enn tyske sportsprestasjoner under en krig på liv og død. I lopets mange runder vil det til slutt bli denne oppfatningen av krigsforselen som kommer til å gi seieren, og dermed utslettelsen av det nazistiske pobelvelde i verden.

Den nokterne, kolde saklighet - som preger de alliertes strategi - er en egenskap som også den norske hjemmefront vil stå seg på å bli preget av i stigende grad. Selv om vi har ganske bra medvind for tiden, bør vi innrette oss mer på en seig, iherdig kamp enn på at krigen skulle være slutt i morgen. Særlig i innspurten er det de velberegnede, seige, energiske steg som er avgjørende. Det tar sin tid å halte seieren i land. Imens arbeider vi jevnt og sikkert - som før.

LA IKKE VÅRE MOTSTANDERE BLUFFE OSS.

Våre hjemlige nazister holder for en stor del på å skifte karakter. En ikke ubetydelig del av dem er i den siste tid blitt så føyelige at det rett og slett er til å bli kvalm av. Dette må imid-

SPURTEN

lertid ingen la seg dupere av. Om de ynkelige nazister nå er i ferd med å gå i opplosning, blir velvillige og imotekommende, så må en være klar over at dette helt og holdent er begrunnet i den internasjonale situasjon. Nazistene er ikke idealister. De som var det gikk ut av partiet 9. april 1940. Resten er opportunister, sleipe, egennyttige hokersjeler som kun har lønnsomhetsprinsippet som sitt ideal. Når en har med slike elementer å gjøre, sier det seg selv at særlig løpets siste runde vil komme til å framvise et veld av nye og varierte former for det nazistiske hykleri, som vi må være oppmerksomme på, om det ikke skal føre nye forviklinger med seg.

Også på dette punkt viser de alliertes holdning oss hvordan vi har å forholde oss. Kravet til alt som smaker av nazisme er betingelseslos kapitulasjon. Om våre hjemlige nazister nå i stigende grad tar til å opptre som snillé og hjelpsomme gutter, blir uenige i partipolitikken etc., så forblir vår holdning presis den samme. Merker vi at de begynner å vakle, så går vi tvert om desto hårdere på for å få hele nazikonstruksjonen til å ramle. Vi har et eneste krav til nazistene, og det er: Betingelseslos kapitulasjon. Føler de seg trette og utkjørte, så la dem gå ut av løpet - og vente på regnskapets dag.

ALLE KREFTER MÅ SETTES INN.

Det er ingen tvil om at vi i dag er inne i temmelig avgjørende faser av krigen. Hvor fort slutten kan komme, det vet ingen og ingen bør heller spille sine krefter på å forsøke å regne det ut. Men én ting vet vi: Sluttspurten står for døren, og vi vet at slutten i ikke liten grad avhenger av det arbeid og den holdning som vi der lever bak selve krigsfronten, kan framvise. Kan vi få depresjonen til å gripe om seg blant tyskere og quislinger, da har vi framskynnet krigens slutt. Her har enhver på ansvarlig, formuftig og valoverveiæt vis å sette inn alle sine krefter, -og de må gjøres nå.

vv vv vv

HVA SKJER EGENTLLIG I DETTE LAND?

Atter har de tyske eksokusjonselotonger vært i funksjon i Norge. Fem fredelige nordmenn fra Drammenskanten er blitt sendt i døden av de tyske voldsforskyttere, som uten skamfølelse endog tilstår at de drepte var uskyldige mennesker.

Den formelle bakgrunn for denne Terbogens siste blod-dåd er togavsporingen i Mjøndalen, hvorved et par tyskere omkom. Det bemerkelsesverdige er at blodhunden Terboven medgir at attentatsmennene IKKE er funnet. Etter tysk rettsoppfatning spiller det imidlertid ingen rolle hvem man skyter. Bare de får se blod, så gjør det samme nytten om det renner fra skyldige eller uskyldige. Derfor blir fem uskyldige mennesker drept for noe som de ikke har hatt den ringeste befatning med. - Denne rettsoppfatning vil de tyske bøler engang komme til å betale dyrt.

Hvem forsvant attentatet i Mjøndalen? - Hvis det da virkelig var et attentat. - Det er i så fall flere alternativer. Tyskerne skulle ikke være ubekjent med sabotasjehandlinger utført av allierte sthidskrefter, likesom de burde ha litt kjenskap til sabotasjen innen sine egne rekker. Endelig kan det naturligvis være begått av norske sabotører her hjemme, men i så fall vet tyskerne like godt som vi at det ikke er den linjen som han vant fulgt i den norske motstand. På bakgrunn av dette blir det mangedobbelt meningslast å gå bort å skyte fem uskyldige nordmenn. En kan nesten undre seg på om det er sinnsyke menn som fatter slike basluttninger, så langt er deres rettsbegreper fra våre. Hensikten er imidlertid tydelig nok: Tyskerne søker ved hjelp av den blodigste terror å lamme det norske folks evne og vilje til å forpurre deres planer. Men vi kan love at de her forregner seg.

I forbindelse med denne siste skjerdselsdåd av Terboven er det på sin plass å minne om hva han offentlig har erklært om slike personer som han nå med kaldt blod lot skyte ned, nemlig at enhver nordmann som selv forholder seg rolig, intet har å frykte. - Vi husker Trondheim, og nå har vi fått en ny demonstrasjon av denne erklærings praktisering. Vi skal aldri glemme den! Det tyske ord er like lite verd som dem tyske ære:

Vi må i tiden framover gjøre oss det mer og mer klart enn noen sinne at VI ER I KRIG - i krig med Tyskland. Vår stilling som krigførende pålegger oss tunge forpliktelser. Med krig følger tap av menneskeliv, - og ofte et spill av menneskeliv som synes både formålslost og uhøyre hårdt. Like lite som noe annet okkupert land, kan vi unngå krigens og terrorrens ofre. Vi har ikke noe middel til å stoppe terroren, men vi kan besvare den med enighet og fasthet! Ved ubrytelig indre samhold kan vi vise fienden at han ikke skremmer oss og ikke får oss til å vike fra den kurs vi engang har stukket ut. Noe annet vern har vi ikke.

VI ER I KRIG med et folk som ikke eier det minste frnugg av anstendighets- eller sommelighetsfølelse, et folk som bryter ethvert løfte og som håner all rettferdighetshensyn. Det er klart at vi ikke har noe å håpe på av slike mennesker. Derfor har det heller ingen hensikt å sende bonneskrifter til de tyske bøller, slik som det ble gjort av 11 kjente menn i Drammen, hvor de offentlig tok avstand fra enhver form for sabotasje. De som gikk i spissen for dette opprop handlet sikkert ut fra de beste motiver, og det er betegnende for stemningen i distriktet at de hadde ca. 4.000 underskrifter bak seg. Tyskerne hadde nemlig gitt inntrykk av at et opprop av denne art ville få innflytelse på spørsmålet om skyting av gisler. Vår erfaring gjennom 3½ års okkupasjon burde imidlertid ha lart oss at tyskerne til enhver tid gjør det de finner hensiktsmessig. I Drammen skjøt de da også like fullt fem av gislene, - og ovenkjøpet fryder de seg nå ved å ha fått bevis for å ha lammet befolkningens opposisjonsvilje. Det må aldri skje mer her i landet at tyskerne får bevis for at det nytter å terrorisere oss.

VI ER I KRIG - ikke bare med tyskerne, men også med NS. Hvem er det som utpeker de gode nordmenn som skal skytes? Det er våre hjemlige nazister! Gislene er utpekt på forhånd, - lenge før noe skjer. I hver eneste by og bygd i dette land er allerede framtidnes gisler og dødsdomte utpekt av de stedlige nazister - mordere like gode som tyskerne. La oss aldri glemme: VI ER I KRIG - MED NAZISTENE.

Skulle noen trenge ytterligere påminnelse om den krigstilstand som råder mellom nordmenn på den ene side og tyskere og quislinger på den annen, så er det bare å iaktta den vepnede hird som i disse dager flommer ut over landet med sine geværer. Hvem skal disse geværer rettes mot? quisling sa det selv for noen dager siden, da han oppfordret landsforrederne "til kompromisslös kamp mot våre indre fiender". Vi vet hva det betyr! Men derfor sverger vi også høyt og hellig: DET SKAL BLI KAMP!
TYSKERNE OG QUISLINGENE SKAL FINNE OSS BEREDT!

Kulturtinnet 24/9-1943 ble åpnet med en tale av "minister" Fuglesang. Hør pralte han av landets blomstrende kultur som han innkasserte til førdel for NS. Han truet alle som ikke ville medvirke. Han fant sin linje i NS's program punkt 24: "Fritt ansliv med organisert selvstyre under statens tilsyn". Han uttalte: "Til alle som vil gjøre en ørlig innsats for norsk kultur rekker vi hånden til samarbeid". Til dette svarer alle gode nordmenn: "VI LØFTER INGEN HAND TIL SAMARBEID. VI UNDERRAR NS VÅR STØTTE". Norske kunstnere holder sin sti ren, og publikum slutter opp om dem, selv om det for begge parter skal bety offer og forsagelse. Etter den linje klarlegger vi kulturfronten som den er i dag:

BØKEFØRER: Følgende forlag er boykottet og ingen må kjope bøker merket med diss. firmaers navn - uansett om bojebes innhold og emne ser harmlest ut:

BLIX FORLAG, KAMBANS FORLAG, CENTRALFORLAGET, GUNN R STENERSENS FORLAG,
I.H. STENERSENS FORLAG, VIKING FORLAG, SEGELØKE THRAPS FORLAG, ANS FORLAG.

GYLDENDAL NORSK FORLAG er nazistisk ledet. Nye bøker fra Gyldendal ER BOYKOTTET. Eldre litteratur, klassikere og skolebøker er IKKE boykottet. - Nazisten LARS HANSENS samlede verker ER BOYKOTTET.

H. ASCHEHOUG & CO'S FORLAG fikk i sommer en nazistisk "konsulent", som etter oppdrag fra Kulturdepartementet skal kontrollere forlagets bøker. Derved er ASCHEHOUGS NYE BØKER BOYKOTTET. Eldre litteratur og skolebøker er IKKE boykottet.

TEATER OG FILM: Nationalteateret, Det Norske Teater og Trøndelag Teater ER BOYKOTTET. Alle tre teatre har NS-sjefer. Boykotten er helt gjennomført, - for Nationalteaterets vedkommede i over 2 år. Det er en bedrift av publikum. Ved je andre teatrene i Oslo har publikum demonstrert mot tendenser til innblanding. Skuespillerinnen Hilja Fredriksens gjestespill i "Hedda Gabler" på Det Nye Teater ble oppført p.g.a. truslen om boykott av denne forestilling.

GODE NORSKE SKUESPILLERE TAR IKKE NOE ARBEID UTENFOR HVA DERES KONTRAKTER STRENGT FORPLIKTER DEM
TIL. DE UNNGÅR OFFENTLIGE OPFLESWINGER, SÅ VIDT MULIG OGSÅ FILMENGASJEMENTER.

Publikum over hele Norge boykotter Sinding-filmen: "Sangen til livet". -- Til dem som danner de lange kinokøer i Oslo innskjærpes: INGEN GOD NORDMANN GÅR I DAG PÅ TYSKE FILMER.

MUSIKK: INGEN GOD NORSK KUNSTNER GIR I DAG OFFENTLIG KONSERT. HAN OPPTRER IKKE SOM SOLIST VED ORKESTERKONSERTER.

NS forsøkte i 1941-42 med skarpe innryp mot musikklivet. En rekke kunstnere ble nektet å opptrer i aulaen, i de beryktede "kringkastningsbetrygelsen" ble de pålagt å oppføre i den nazistiske kringkastning. Disse angrep på kunstnernes frihet ble siden trukket tilbake, og NS forsøkte en ny forvirringstaktikk. Resultatet ble at publikum ikke lenger visste hvilke konserter de kunne gå på og hvilke de skulle sky. Nazikunstnere som Otnes og Brandt-Rantzau samlet derfor fulle hus.

Grieg-festligheten i juni i år ble et skole-eksampe på farene vi i å gi nazistene lillefingeren. De fullt besukte konserter gikk inn i en uhøytidelig sammenblanding av norsk, NS og tysk hyldest til vår store tonekunstner. Kulturdepartementet holdt lunsj, Reichskommissariat holdt "Feierstunde", ved Griegs grav var det offisiell kransepåleggning ved Reichsminister dr. Goebbels' representant. Alt under forsete av NS-folk. Alle arrangementer o., oppfødende kunstnere ble trukket inn i den døtre NS-reklamen i avisene. Gode norske kunstnere paraderet stolt side om side med nazister og tyskere i dauspresents billedstoff. Mange av våre kunstnere folte etterpå at de var kommet i blantet selskap og hadde kastet glans over forredernes propaganda-forestilling. -- Men dette var ikke alt. Ved andre anledninger er gode nordmenn etter offentlig opptreden blitt tvunget til å delta i rene nazi-tilstelninger, ja, et kor i Namoss er til og med blitt tvunget til å synge vei innvielsen av et nazi-hus.

På alle kanter merker en naziens geskejftige "kulturinteresse". Enhver som gir konsert må soke Kulturdepartementet om tillatelse. Alle sangtekster skal sensureres på forhånd. Jodiske og russiske komponister er forbudt. I alle avisar er skikkelige musikk-kritikere erstattet med nazister. På benene i konsertsalongene breier tyskerne seg mer og mer - både i uniform og sivil.

Filharmonisk Selskap har hatt en stormfull og farlig tid. Orkestrets musikere måtte lånes ut til de avskyelige propaganda-arrangementer. Je dannet vei sin kunst den festlige ramme om "Statsakten" på Akershus 1. februar 1942. Gode nordmenn i orkesteret har måttet spille under tyske dirigenter, og sammen med norske og tyske nazister. På en av selskapets offentlige konserter har uniformerte tyskere spilt i orkesteret. -- På dette grunnlag må vi gjenta den parole som tidligere er kunngjort: PUBLIKUM GÅR IKKE PÅ SOLISTKONSERTER. SOLISTER SKAL IKKE OPP TRE. -- Dette er en parole. Den kan ikke diskuteres, bare følges. Det advarer mot alle forsök på å skape forvirring.

NÅR FREDEN KOMMER

Etterhvert som vi nærmer oss slutten av krigen, kommer ganske naturlig følgende spørsmål mer og mer i forgrunnen: Hvordan skal overgangen formidles? Innen en overskuelig framtid er vi igjen herrer i landet - men hvem skal utøve dette herredommen? -- Enkelte synes å gå ut fra at de gamle menn og partier fra før 9. april skal overta, og det tales på enkelte hold om en forholdsmessig representasjon innen statsledelsen og de kommunale organer etter partiene styrkeforhold for krigen o.s.v. På andre hold næres det frykt for at krefter ytterst til høyre skal gripe sjansen, gjøre kupp og skape et autoritært styre, mens det omvendt på den annen ytterfløy snakkes om farene for at kretser innen arbeiderbevegelsen skal utnytte situasjonen til kanskje rent revolusjonære tiltak.

Vi er overbevist om at slike engstelser er ganske ubegrunnet, for er det noe det norske folk er blitt ferdig med for godt i denne tiden, så er det alt som smaker av diktatur. Alle - kanskje unntatt en eller annen liten sekt av virkelighetsfjerne fanatikere - er klar over at det er frihetens og folkestyrets vei vi skal gå. Det er jo friheten og folkestyre vi og våre allierte har fort den lange og bitre kamp for.

Noe helt annet er det at det blir en første overgangstid da folkestyret ennå ikke kan fungere normalt. Bare det å holde valg krever et rent teknisk apparat som nå etter års fremmedstyre ikke er for hånden og som ikke kan improviseres i en håndvending. På den annen side vil sammenbruddet av det nåværende regime og de problemer selve tilpasningen til fredstørhold reiser, kreve øyeblikkelig og resolutt handling - ikke bare administrativt, men også fra det hold vi kan kalte folkets befullmektigede. Det vil naturligvis stille seg forskjellig om Norge skrittvis blir befridd gjennom en invasjon, eller om okkupasjonsmakten nedlegger våpnene og overlater makten her i landet som et ledd i en alminnelig våpenstillstand, etter en militær avgjørelse som er falt ansettelsed. Men i begge tilfeller vil det ved siden av provisoriske militære og kommissæriske myndigheter, så å si fra første stund av være behov for menn som representerer folkeviljen; for hver eneste dag vil ledelsen bli stillet overfor problemer som ikke kan løses som administrative eller tekniske rutinesaker, men som innebærer politiske vurderinger og avgjørelser. Spørsmålet er da hvem som skal treffe disse avgjørelser inntil valg i betryggende former kan finne sted.

Det er ganske misforstått når enkelte hermekanisk vil gripe tilbake til forholdene som de var før 9. april, ja overhodet begynner å operere med partiene, deres døvarende styrke o.s.v. Hvilke politiske skillelinjer og styrkeforhold som kommer til å vise seg når vi igjen går til valg, vet ingen, men sikkert blir det anderledes enn det var. Men det er en sak for seg. Hva som imidlertid må være ganske klart for alle er at inntil regulære valg har funnet sted, eksisterer det bare ett parti i Norge, og det er hjemmefronten. -- Alle som har tatt aktiv del i dens arbeide, er på det rene med hvordan GÅRLE DIVERGENSER ER SKRINLAGT OG PARTISKILLER BRUTT NED I DISSE ÅRENE, hvordan FOLK FRA DIAMANTALT MOTSATTE LEIRER HAR FUNNET HVERANDRE I GJENSIDIG RESPEKT OG TILLIT, hvordan SAMHOLD OG KONSENTASJON OM DE STORE MÅL HAR STILLET GAMMEL UENIGHET I SKYGGEN. DET ER IKKE MELLOM PARTI OG PARTI GRENSEN HAR GÅTT, men MELLOM GODE OG DÅRLIGE NØRDMMENN. Kvalitet og karakter har gjort utslaget, ikke nyanser i samfunnssyn.

Den oppgave vi står overfor den dag tyskerne legger våpnene ned, er naturligvis langt mer tiltrekende og gladerik enn den hjemmefronten har hatt gjennom okkupasjonsårene. Men vi må være klar over en ting: DEN BLIR IKKE LETTERE. Den vil kreve den samme vilje til innsats og samhold, samme evne til lojalitet og samling om de store mål. I de ukene og månedene da stadig nye økonomiske, politiske, administrative, juridiske, psykologiske og andre problemer kommer til å velte inn over oss og kreve momentan handling, gjelder det å treffe de riktige avgjørelser, - da kanskje mer enn noen gang før. Det er da grunnlaget for vår framtid skal legges, det er da vi har sjanse til å pense utviklingen inn på det rette spor, kanskje for årtier framover. Mer enn kanskje de fleste tror, gjelder det at ledelsen i den tiden griper riktig.

Derfor gjelder det også å få fram de rette menn. Bare de beste er gode nok, de dyktigste og de mest uredde. PERSONLIGHET, KVALITET OG KARAKTER ER DET AVJØRENDE, ikke politisk farge. - En annen ting er at det kan være til styrkelse og beroligelse av almenheten at mennene kommer fra ALLE de gamle politiske leirer, enten de har spilt noen framskutt politisk rolle der eller ikke. Spørsmålet er om de har holdt mål i denne tiden, enten de før har deltatt i det politiske liv eller ei.

Hjemmefronten har mennene. Hjemmefronten kjerner mennene, - og hjemmefronten vil vite å sette dem inn på den rette plass.

vvv vvv vvv